

Sygn. akt I S 115/17

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, Wydział I Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: SSA Piotr Wójtowicz

Sędziowie: SA Roman Sugier

SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2018 r. w Katowicach, na posiedzeniu niejawnym

skargi B. B. (1), B. B. (2) na naruszanie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w M. pod sygn. akt I C 50/16 i przed Sądem Okręgowym w K. pod sygn. akt III Ca 690/17,

z powództwa B. B. (1), B. B. (2)

przeciwko K. S., M. S.

o zapłatę

postanowił:

- 1) stwierdzić, że nastąpiła przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w M. pod sygn. akt I C 50/16 i przed Sądem Okręgowym w K. pod sygn. akt III Ca 690/17;
- 2) przyznać skarżącym od Skarbu Państwa-Prezesa Sądu Okręgowego w K. po 2 000 (dwa tysiące) złotych;
- 4) zasądzić od Skarbu Państwa-Prezesa Sądu Okręgowego w K. na rzecz skarżących kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych z tytułu kosztów zastępstwa procesowego;
- 5) zwrócić każdemu ze skarżących kwotę po 200 (dwieście) złotych, uiszczoną z tytułu opłaty od skargi.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska SSA Piotr Wójtowicz SSA Roman Sugier

I S 115/17

UZASADNIENIE

B. B. (1) i B. B. (2) w dniu 21 grudnia 2017 r. wnieśli skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, domagając się stwierdzenia, że nastąpiła przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w M. pod sygn. akt I C 50/16 i przed Sądem Okręgowym w K. pod sygn. akt III Ca 690/17, przyznania od Skarbu Państwa na swoją rzecz kwot po 10.000 zł oraz zasądzenia kosztów postępowania skargowego.

W uzasadnieniu skarżący podali, że w dniu 29 kwietnia 2015 r. wnieśli do Sądu Rejonowego w M. pozew o zapłatę, w której został wydany nakaz zapłaty, a po rozpoznaniu sprzeciwu pozwanych, wyrok uwzględniający powództwo zapadł w dniu 12 lipca 2016 r., natomiast akta wraz z apelacją pozwanych sądowi drugiej instancji przedstawiono dopiero w lipcu 2017 r., co oznacza że przez ponad rok w sprawie nic się nie działo.

Podobnie w Sądzie Okręgowym, od wpływu akt w dniu 10 lipca 2017 r. nie podjęto żadnych czynności i nie wyznaczono rozprawy apelacyjnej. Oczekiwanie na rozstrzygnięcie ponad 2,5 roku negatywnie odbiło się na ich zdrowiu i życiu rodzinnym i naruszyło ich prawo do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie.

W odpowiedzi Skarb Państwa-Prezes Sądu Okręgowego wniósł o oddalenie skargi, wskazując że zgodnie z § 56 ust. 1 regulaminu urzędowania sądów powszechnych sprawy rozpoznawane są w kolejności wpływu i na taką też kolejność oczekuje sprawa skarżących, która nie należy do katalogu spraw pilnych.

Skarb Państwa-Prezes Sądu Rejonowego w M. nie przystąpił do sprawy.

Sąd Apelacyjny analizując przebieg postępowania przed Sądem Rejonowym w M. i Sądem Okręgowym w K. ustalił, co następuje:

Sprawa o zapłatę kwoty 42.852,05 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek ustawowych od udzielonej pozwanym pożyczki w wysokości 600 000 zł, wpłynęła do Sądu Rejonowego w M. w dniu 4 maja 2015 r. Nakaz zapłaty zgodnie z żądaniem pozwu został wydany w sprawie I Nc 1525/15 w dniu 12 sierpnia 2015 r. Pozwani w dniu 5.10.2015 r. wnieśli od tego nakazu sprzeciw, a po wezwaniu do uzupełnienia jego braków formalnych, uczynili to 4 listopada 2015 r. W dniu 2.12.2015 r. zarządzono doręczenie odpisu sprzeciwu powodom i zakreślono termin 14 dni do ustosunkowania się do podniesionych zarzutów. W dniu 15 stycznia 2016r. wpisano sprawę do rep. „C” i przedstawiono referentowi, który zarządzeniem z dnia 3 marca 2016 r. wyznaczył termin rozprawy na 12.07.2016 r. Na terminie tym sąd dopuścił dowody z dokumentów i wydał wyrok, uwzględniający żądanie w całości. Na wniosek pozwanych sporządzono uzasadnienie wyroku tego i w dniu 1 sierpnia 2016 r. doręczono jego odpis pełnomocnikowi. Wraz z apelacją, która wpłynęła w dniu 18 sierpnia 2016 r., pozwani wnieśli o zwolnienie od kosztów sądowych. Postanowienie w tym przedmiocie, tj. uwzględniające wniosek w części dotyczącej opłaty od apelacji zapadło 7 września 2016 r. i zostało doręczone pełnomocnikom w dniach 16 i 19 września 2016 r. Następnie, jak wynika z noty urzędowej z dnia 21 czerwca 2017 r. akta tej sprawy (I C 50/16) zostały mylnie dołączone do sprawy I C 716/16 i odłożone do kalendarza spraw zawieszonych, do dnia 21.06.2017 r.

Po ich odnalezieniu, tego samego dnia zarządzono doręczenie odpisu apelacji pełnomocnikowi powodów i po dołączeniu zwrotnego poświadczenia jej odbioru w dniu 10 lipca 2017 r., przedstawiono akta Sądowi Okręgowemu w K., gdzie sprawa została zarejestrowana pod sygn. III Ca 690/17.

W dniu 15 listopada 2017 r. dokonano kontroli sprawy pod względem formalnym i zarządzono przedstawienie ich Przewodniczącej Wydziału do wyznaczenia terminu, zgodnie z kolejnością wpływu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego skarga zasługuje na uwzględnienie.

Ustawodawca w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1259 – dalej ustawa) wskazał, że przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych.

Aby stwierdzić, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, sąd rozpoznający skargę na przewlekłość toczącego się postępowania (art. 4 ustawy) powinien w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie, uwzględniając łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawiloci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W niniejszej sprawie pomiędzy wpływem pozwu a wydaniem wyroku przez sąd pierwszej instancji upłynęło ponad rok (od 4.05.2015 r. do 12.07.2016 r.). Nieprawidłowość, która spowodowała wydłużenie czasu trwania postępowania przed sądem pierwszej instancji dotyczyła omyłkowego dołączenia akt tej sprawy do sprawy zawieszony i odłożony ich do dnia 21.06.2017 r., co chociaż nie było działaniem celowym, spowodowało nieuzasadnione opóźnienie w nadaniu biegu wniesionej przez pozwanych apelacji i przedstawieniu akt sądowi odwoławczemu. Postępowanie międzyinstancyjne trwało więc od dnia 16.08.2016 r. tj. od chwili wniesienia przez pozwanych apelacji do 10.07.2017 r. tj. do chwili przedstawienia akt wraz z apelacją Sądowi Okręgowemu w K. czyli bez mała 11 miesięcy. Niewątpliwie czas ten w znaczny sposób przekracza okres postępowania międzyinstancyjnego w tego rodzaju sprawach, co nie było w żadnej mierze spowodowane działaniami którejkolwiek ze stron, a więc doszło do bezczynności sądu, co uzasadnia stwierdzenie przewlekłości w okresie od września 2016 r. do 21 czerwca 2017 r. (art. 12 ust. 2 ustawy).

Podobnie, wbrew stanowisku Prezesa Sądu Okręgowego, sam okres oczekiwania na wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej wynoszący 6 miesięcy, co nie uwzględnia jeszcze konieczności dalszego oczekiwania na tę rozprawę, także nie spełnia wymogu sprawności postępowania jakiej strony mają prawo oczekiwać od organu powołanego do rozstrzygnięcia sprawy, w związku z czym spoczywanie sprawy przez ten okres, znacząco przekracza termin konieczny do jej rozpoznania, a to uzasadnia stwierdzenie, że w postępowaniu Sądu Okręgowego w K. w sprawie oznaczonej sygnaturą III Ca 690/17, doszło obiektywnie do przewlekłości postępowania w rozumieniu ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t. j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1259 ze zm.).

Podkreślić przy tym należy, że samemu Sądowi Okręgowemu ani jego funkcjonariuszom za ten stan rzeczy odpowiedzialności przypisać nie można, gdyż co od zasady kierowanie sprawy na rozprawę następuje zgodnie z kolejnością wpływu, a na wcześniejsze terminy kierowane być musiały te sprawy, które do Wydziału III Odwoławczego wpłynęły wcześniej. W świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Sądu Najwyższego strona nie może jednak ponosić negatywnych konsekwencji zaniedbań Państwa w stworzeniu sądom warunków do rozpoznawania spraw w rozsądnym terminie. Z punktu widzenia strony jest zatem bez znaczenia, że całość kadry sędziowskiej, w tym w Wydziale III Odwoławczym Sądzie Okręgowym w K., jest zbyt szczupła, by podjąć spoczywającym na niej obowiązkom i by w pożądanym, właśnie rozsądnym terminie, podjąć czynności procesowe adekwatne do stanu sprawy, co bez wątpienia spowodowane jest swoistym „zamrożeniem” wielu etatów orzeczniczych przez Ministra Sprawiedliwości i nieogłaszaniem wolnych stanowisk w celu ich obsadzenia, czy skierowaniem licznych sędziów do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Ponieważ ze względu na rozwiązania przyjęte przez ustawodawcę w powołanej ustawie, jest obojętnym, że przyczyn nierozpoznania wniesionej przez skarżącą apelacji upatrywać należy w okolicznościach nie obciążających Sądu Okręgowego, a zależnych wyłącznie od władzy wykonawczej, brak jest również możliwości obciążenia skutkami finansowymi tej przewlekłości organu władzy wykonawczej, którego działania w istocie do tego się przyczyniły, gdyż ustawa wyraźnie stanowi, że skutki te ponosi właściwy sąd jako jednostka budżetowa.

Nie było przy tym potrzeby wydawania w oparciu o art. 12 ust. 3 powołanej ustawy polecenia podjęcia określonych czynności w wyznaczonym terminie, ponieważ wcześniejsze wyznaczenie rozprawy apelacyjnej miałyby miejsce z pominięciem kolejności wpływu i obyłyby się „kosztem” innych oczekujących równie długo stron.

Sąd Apelacyjny, z wskazanych wyżej względów, na podstawie art. 12 ust. 2, 4 i 6 oraz art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki i § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.), orzekł jak w sentencji.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska SSA Piotr Wójtowicz SSA Roman Sugier